

รู้จักตลาดหลักทรัพย์ในอาเซียน การกำกับดูแลกิจการของบริษัทจดทะเบียนในอาเซียน

วันนี้ผมขอพาท่านผู้อ่านทำความรู้จักกับตลาดหุ้นในกลุ่มประเทศอาเซียน ในแง่มุมของการกำกับดูแลกิจการของบริษัทจดทะเบียนในอาเซียนนะครับ สืบเนื่องมาจากการที่พวกเราคงได้ยินได้ฟังมาเกี่ยวกับคำว่า “การกำกับดูแลกิจการ” หรือชื่อเรียกอื่นที่อาจได้ยินในบริบทต่างๆ เช่น “บรรษัทภิบาล” คำต่างๆ เหล่านี้ก็มาจากภาษาอังกฤษที่ว่า Corporate Governance หรือ CG ซึ่งอาจพูดรวมๆ ว่า มีความทำนองเดียวกันว่า หมายถึง ระบบที่จัดให้มีโครงสร้างและกระบวนการของความสัมพันธ์ระหว่างคณะกรรมการ ฝ่ายจัดการและผู้ถือหุ้น เพื่อสร้างความสามารถในการแข่งขัน นำไปสู่ความเจริญเติบโตและเพิ่มมูลค่าให้กับผู้ถือหุ้นในระยะยาว โดยคำนึงถึงผู้มีส่วนได้เสียทุกฝ่าย

ท่านผู้อ่านอาจตั้งคำถามว่า “ทำไมจึงต้องมีการกำกับดูแลกิจการที่ดี?” ในเมื่อธุรกิจก็ทำกันมานานมากแล้วก็ยังทำกันต่อไปได้ บางธุรกิจหรือองค์การก็ดำเนินงานกันมาเป็นเวลาหลายสิบปี โดยไม่เคยรู้จักกับคำว่า “บรรษัทภิบาล หรือการกำกับดูแลกิจการ” แต่อย่างใด แต่ท่านอย่าลืมนะครับว่า ปรัชญาของการกำกับดูแลกิจการที่ดีก็คือ ความโปร่งใส หากบริษัทต่างๆ เหล่านั้นได้ดำเนินธุรกิจอย่างโปร่งใสมีจริยธรรมแล้ว ผมว่าก็เข้าข่ายการทำธุรกิจตามหลัก “บรรษัทภิบาล หรือการกำกับดูแลกิจการ” แล้วนะครับ เพียงแต่เจ้าของกิจการไม่รู้ว่ามันตรงกับแนวคิด “บรรษัทภิบาล หรือการกำกับดูแลกิจการ” นั่นเอง แต่ที่เราได้ยินได้ฟังเกี่ยวกับแนวคิด “บรรษัทภิบาล หรือการกำกับดูแลกิจการ” มักจะมาจากบริษัทมหาชนที่จดทะเบียนอยู่ในตลาดหลักทรัพย์ บริษัทในตลาดหลักทรัพย์ก็ยิ่งจำเป็นต้องมี “บรรษัทภิบาล หรือการกำกับดูแลกิจการ” เพราะเกี่ยวข้องกับคนหมู่มากจึงต้องทำระบบ “บรรษัทภิบาล หรือ

การกำกับดูแลกิจการ” ให้มีมาตรฐาน เพื่อที่ว่าเมื่อเปลี่ยนผู้บริหารหรือพนักงานแล้ว ผู้ที่มีส่วนได้เสียจะได้มั่นใจว่า “บรรษัทภิบาล หรือการกำกับดูแลกิจการ” ของบริษัทจะยังคงเหมือนเดิม ยิ่งในสถานการณ์ปัจจุบันที่ประเทศไทยกำลังจะก้าวเข้าสู่เวทีอาเซียนแล้ว บริษัทในตลาดหลักทรัพย์ของไทยก็ยิ่งต้องเอาใจใส่กับ “บรรษัทภิบาล หรือการกำกับดูแลกิจการ” เป็นอย่างมาก เพราะจะทำให้นักลงทุนต่างชาติมั่นใจในระบบการบริหารจัดการของบริษัทว่า มีมาตรฐานในระดับสากล สามารถแข่งขันได้ รวมทั้งเป็นที่ยอมรับของผู้ถือหุ้นและผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย

“บรรษัทภิบาล หรือการกำกับดูแลกิจการ” จึงเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินธุรกิจของบริษัทเองโดยตรง เนื่องจากจะเป็นการผลักดันให้บริษัทมีการจัดการแบบมืออาชีพ ดังนั้นจึงมีความพยายามของหลายหน่วยงาน ทั้งระดับประเทศและนานาชาติในการสร้างเสริมและเป็นตัวกลางในการจัดอันดับระดับบรรษัทภิบาล หรือการกำกับดูแลกิจการที่ดีของบริษัทจดทะเบียนในประเทศต่างๆ เช่น จากปี 2555 คณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ก.ล.ต.) ในกลุ่มประเทศอาเซียนได้มีความร่วมมือเพื่อที่จะประเมินผลระดับบรรษัทภิบาลของบริษัทจดทะเบียน หรือที่เรียกว่า “ASEAN CG Scorecard” ให้สามารถพร้อมรับก่อนการเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน และเชื่อมโยงระหว่างกลุ่มตลาดหลักทรัพย์อย่างเต็มรูปแบบ (ASEAN Exchange) โดยรูปแบบการประเมินจะให้ความสำคัญกับสิทธิประโยชน์ของผู้ถือหุ้นเป็นพิเศษ โดยแบ่งการประเมินออกเป็น 5 ประเด็นสำคัญ คือ

- 1) สิทธิประโยชน์ผู้ถือหุ้น (Rights of Shareholder)
- 2) การปฏิบัติต่อผู้ถือหุ้นอย่างเท่าเทียมกัน

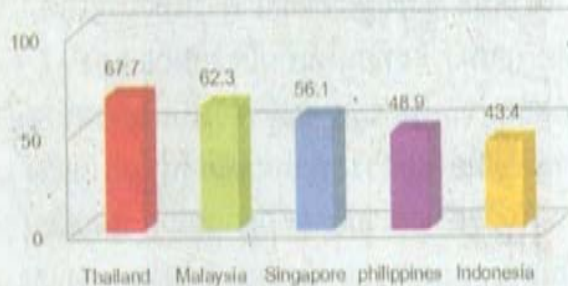
(Equitable Treatment of Shareholder)

3) บทบาทของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Role of Stakeholder)

4) การเปิดเผยข้อมูลและความโปร่งใส (Disclosure and Transparency)

5) ความรับผิดชอบของคณะกรรมการ (Responsibilities of the Board)

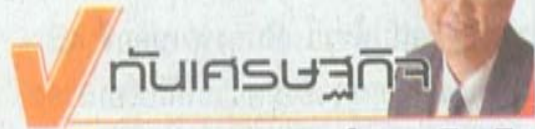
จากการจัดอันดับดังกล่าว ผมก็รู้สึกภาคภูมิใจแทนบรรดาบริษัทที่จดทะเบียนอยู่ในตลาดหลักทรัพย์ไทยเป็นอย่างมาก เพราะได้รัคะแนนสูงสุดเป็นอันดับ 1 ของกลุ่ม ด้วยคะแนนถึง 67.66 ซึ่งเหนือกว่าบริษัทจดทะเบียนของประเทศมาเลเซียและสิงคโปร์ ที่มีคะแนนรวมเพียง 62 และ 56 คะแนน ตามลำดับเท่านั้น ดังแสดงในภาพที่ 1

ภาพที่ 1 ASEAN CG Scorecard

แหล่งที่มา : Asian Development Bank, 2012.

การที่บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ได้คะแนนมากนั้น เป็นเพราะเรามีจุดแข็งในหมวดสิทธิประโยชน์ของผู้ถือหุ้น โดยพยายามไม่ให้ผู้ถือหุ้นเสียผลประโยชน์จากการลงทุน และอีกหมวดคือการเปิดเผยข้อมูลที่ดีขึ้นและมีความเป็นระบบมากยิ่งขึ้น ซึ่งประเด็นนี้ผมกล้าพูดได้เลยว่าการเปิดเผยข้อมูลของบริษัทจดทะเบียนไทยมีการเปิดเผยข้อมูลออกสู่สาธารณะอยู่ในระดับที่สูง

พศ.ดร.สภาคสตร์ สุขเจริญสิน

คณะพัฒนาการเศรษฐกิจ

สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ (นิด้า)

www.econ.nida.ac.th

มากเมื่อเทียบกับประเทศเพื่อนบ้าน โดยเฉพาะประเทศสิงคโปร์ ทั้งนี้อาจเกิดจากการที่หน่วยงานผู้กำกับดูแลระบุให้การเปิดเผยข้อมูลเป็นภาคบังคับที่บริษัทจดทะเบียนต้องทำตาม

อย่างไรก็ตาม ปัจจัยที่จำเป็นต้องมีการปรับปรุงที่ผมเป็นห่วงก็คือ ทมวดของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย พบว่าแต่ละบริษัทมีคะแนนที่แตกต่างกันค่อนข้างมาก โดยผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในที่นี้กล่าวถึง ลูกค้า ผู้บริหาร เจ้าหนี้ พนักงานของบริษัท และสังคม ซึ่งจากการสังเกตพบว่า การลงทุนส่วนใหญ่ยังไม่คำนึงถึงสังคมเท่าที่ควร เช่น การลงทุนแล้วเกิดน้ำเสีย และไม่คำนึงถึงชุมชนและสภาวะแวดล้อม ดังจะเห็นได้จากข่าวบ่อขยะที่มีขยะที่เป็นพิษ หรือการกำจัดขยะอุตสาหกรรมที่ไม่ได้มาตรฐาน หรือแม้กระทั่งข่าวที่ผู้บริหารของบริษัทจดทะเบียนบางแห่งใช้ข้อมูลภายในเพื่อซื้อขายหุ้นของบริษัทตัวเอง ก่อนที่จะเปิดเผยข้อมูลสู่สาธารณชน ก็เป็นอีกตัวอย่างของระบบบรรษัทภิบาลที่กระทบในแง่การทำงานภาคปฏิบัติ ที่อาจยังไล่หลังบรรษัทภิบาลในเอกสารอยู่ ดังนั้นบริษัทต่างๆ ก็ควรเร่งแก้ไขจุดอ่อนที่สำคัญในบริบทของบรรษัทภิบาลหรือการกำกับกิจการ คือ การนำแนวคิดนี้มาประยุกต์ใช้อย่างจริงจัง ไม่เป็นเพียงเสือกระดาษที่บริษัทเผยแพร่ไว้อย่างสวยหรูตามเว็บไซต์เท่านั้น ก็จะช่วยให้เราก้าวเข้าสู่เวทีโลก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเวทีอาเซียนได้อย่างเต็มความภาคภูมิใจ ■